

PIERWSZY ROK WOJNY POLSKO-BOLSZEWICKIEJ

Rok 1919 był pierwszym pełnym rokiem polskiej niepodległości. W kraju odbyły się wybory parlamentarne, uchwalono Małą Konstytucję, odradzało się życie polityczne, społeczne i kulturalne. Jednak młoda republika w tym samym czasie uwikłana była w wojny o swoje granice. Już w pierwszych dniach nowego roku Polacy rozpoczęli walkę z bolszewikami – najpierw z komunistami na ulicach Wilna, a kilka dni później z Armią Czerwoną.

WALKA O GRANICE POLSKI

1. POWSTANIE WIELKOPOLSKIE

27 XII 1918 – 16 II 1919

WYGRANA
Wyzwolenie Wielkopolski z rąk niemieckich.

2. I POWSTANIE ŚLĄSKIE

16-24 VIII 1919

PRZEGRANA
Wycofanie się powstańców do Polski w obawie przed niemieckimi represjami.

3. CZECHOSŁOWACKA AGRESJA

23 I – 25 II 1919

ARBITRAŻ

Powstrzymanie wojsk czeskich w bitwie pod Skoczowem. Przyznanie przez Ententę ziem spornych Czechosłowacji.

4. POWSTANIE SEJNEŃSKIE

23-28 VIII 1919

WYGRANA
Włączenie Sejneńszczyzny do Polski.

5. WOJNA POLSKO- BOLSZEWICKA

14 II 1919 – 18 III 1921

WYGRANA
Rozpoczęcie trwającej 2 lata wojny z bolszewicką Rosją. Walki w 1919 roku toczyły się głównie na ziemiach białoruskich i Wileńszczyźnie.

6. WOJNA POLSKO- UKRAIŃSKA

1 XI 1918 – 16 VII 1919

WYGRANA
Zniesienie ukraińskiej blokady Lwowa i wyparcie w lipcu Ukraińskiej Armii Halickiej za rzekę Zbrucz.

WOJSKO POLSKIE

Liczba żołnierzy służących w Wojsku Polskim stale wzrastała. Trzeba jednak pamiętać o jego olbrzymiej różnorodności: żołnierze i oficerowie wywodzili się z trzech armii zaborczych oraz z tworzonych podczas I wojny światowej polskich formacji. Dzieliły ich różnice w stosowanych regulaminach, wyszkoleniu, umundurowaniu i wyposażeniu.

W 1919 roku polscy generałowie wywodzili się z armii byłych zaborców:

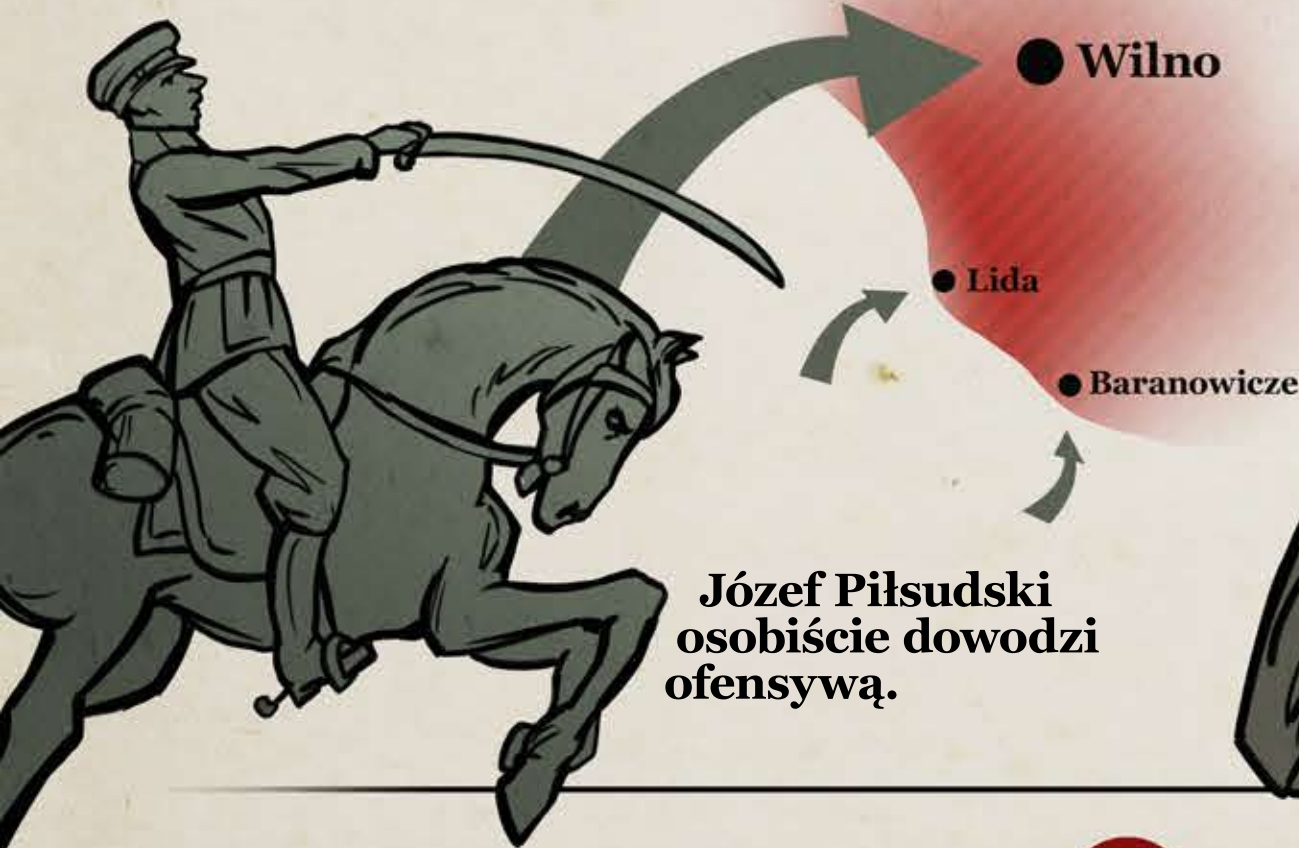
POLSKIE OFENSYWY

Za początek wojny z bolszewicką Rosją uznaje się zwycięską dla Polaków potyczkę pod Berezą Kartuską 14 lutego 1919 roku. Jednak już wcześniej dochodziło do lokalnych walk pomiędzy polską samoobroną a bolszewikami. Na początku stycznia w Wilnie doszło do starć, w wyniku których Armia Czerwona zajęła miasto.

OFENSywa WIOSENNA

kierunek: Wileńszczyzna

W połowie kwietnia 1919 roku rozpoczęła się polska ofensywa. Związano nieprzyjaciela walkami o Lidę i Baranowicze, a w tym samym czasie zaskoczono go rajdem kawalerii na Wilno. Ukochane miasto wodza zostało zajęte po trzydniowych walkach, 21 kwietnia.

Józef Piłsudski osobiście dowodzi ofensywą.

OFENSywa LETNIA

kierunek: Białoruś

Po podpisaniu traktatu wersalskiego, który zabezpieczał polskie granice na Pomorzu i w Wielkopolsce, na front mogły zostać przerzucone oddziały Wojsk Wielkopolskich. 1 lipca rozpoczęła się polska ofensywa na Białorusi, która zakończyła się zajęciem Mińska i Bobrujska.

Cisza na froncie do marca 1920 roku.

JESIENNE NEGOCJACJE

W 1919 roku największym zagrożeniem dla Rosji Bolszewickiej były armie „białych” generałów. Jeden z nich, Anton Denikin, proponował Józefowi Piłsudskiemu wspólne uderzenie na Armię Czerwoną.

Piłsudski – Lenin
Zawieszenie broni 11 X 1919 roku.

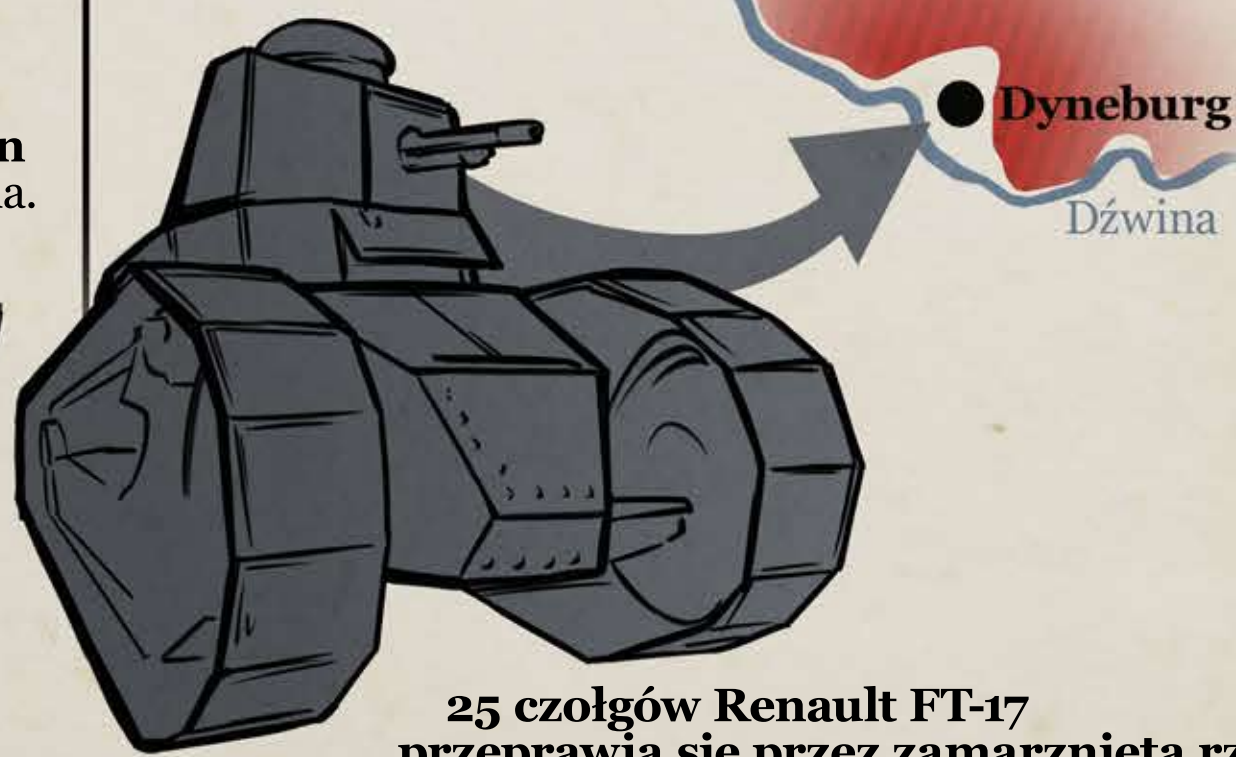
Lenin – Denikin
Ofensywa Denikina.

Piłsudski – Denikin
Brak porozumienia w zakresie ukraińskiej niepodległości i przyszłych granic Polski.

OPERACJA „ZIMA”

kierunek: Łotwa

Na początku 1920 roku Wojsko Polskie wspólnie z łotewskimi sojusznikami wyparło bolszewików z Dyneburga, drugiego co do wielkości miasta Łotwy. Wspólna akcja zaowocowała życzliwymi relacjami pomiędzy oboma państwami w XX-leciu międzywojennym.

25 czołgów Renault FT-17 przeprawia się przez zamrzniętą rzekę.

BIBLIOGRAFIA

- Evan Mawdsley, *Wojna domowa w Rosji 1917-1920*, Warszawa 2010
- Norman Davies, *Orzeł Biały, Gwiazda Czerwona. Wojna polsko-bolszewicka 1919-1920*, Kraków 1999
- Piotr Madajczyk, *Kształtowanie się korpusu oficerskiego wojska polskiego 1918-1921*, Kwartalnik Historyczny R. 91 nr 3 (1984)
- Piotr Stawecki, *Wskrzeszenie Wojska Polskiego na przełomie lat 1918 i 1919. Niepodległość i Pamięć 5/1 (1998)*
- Adam Przybylski, *Wojna polska 1918-1921*, Warszawa 1930
- Aleksander Smoliński, *Działania zbrojne podczas wojny polsko-sowieckiej (styczeń 1919 r. – październik 1920 r.) [w:] Wojna o wszystko. Opowieść o wojnie polsko-bolszewickiej 1919-1920*, praca zbior., Warszawa 2010
- Adam Dziurok, Marek Gałęzowski, Łukasz Kamiński, Filip Musiał, *Od niepodległości do niepodległości. Historia Polski 1918-1989*, Warszawa 2014